

(א) לקמן טו. (ב) ונעיל י:ג.  
והוא. (א) ונעיל טו:  
מכות קד: כ"ג קט"ו.  
(ד) כ"ח: מכות כג:  
(ה) עין עיון ערך  
הפסוק.

מוסף רש"י

שטר הקנאה. שקט ממנו  
שפילו לא יורה המעות  
שיעבר עמנו לעולם (קטו)  
אחריות טעות  
סופר הוא. שטר שאין בו  
אחריות גובה מנכס  
משועבדים, שלא הורה זה  
מעות אלא באחריות שעתה  
נכסו והסופר טעה  
(וכחבות קד) אחריות שאינו  
כחוב בשטר אלא נכס  
השטר טעם, טעות וטעות  
הסופר הוא וכמו שכתבנו  
אחריות דמי והב"ם ב"ב  
קס"ג. דאזיל ראוהו  
ובשמיני ידעו בהדיא.  
דבעל חוב ללקוח וטעות  
קרקע דנכרית, אם יש לו  
לראות שום חוב על בעל  
חובו למר שפועל, קד"ל  
במ"ס אחריות טעות (ב"ב ט)  
דקניט טעות א"ל  
אשכחתי לי דלא פועל  
בעי אשכחתי (ב"ב ט)  
וכע"ז בחובות צ"ב. ולא  
מיא א"ל. בעל חוב  
לראות, לאו בעל דברים  
דידי את. נקניטו, שכתב  
יפה מרש"ק והוא  
שיעבדו שקללא (ב"ב ט)  
אין טורף מתן כלום  
(וכחבות צ"ב). דא"ל.  
לאין, דמפקת מיניה  
עלי הדר. מה שאתה  
מוציא משמעון יחזיר עלי,  
שטר קבלתי עלי אחריות  
(ב"ב ט). איכא דאמר  
אפילו שלא באחריות  
במי. מכרה לראובן למשעון,  
לא מה אמר ליה בעל חוב  
לראובן עלו בעל דברים דידי  
את (וכחבות צ"ב). ויצאו  
עליה עסיקין. עוררין  
לומר שלנו היא (ב"ב ט).

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

יד.

עין משפט  
גר מצוה

קד א מ"י פ"ח מהל'  
גולה ואפילו ה"ל ג'  
ופי"ט מהל' מכרה ה"ל ג'  
ופי"ח מהל' מלוה ה"ל ג'  
ג וכפסה דלא פירש שאין  
לו עליו אחריות ממה שאין  
פ"ב ד"ר טו"ט פ"ח מ"י ג'  
ספ"ק א ופי" קול ספ"ק א  
ופי" רכ"ב ספ"ק א:  
קב"ב ב ג מ"י פ"ט מהל'  
מכרה ה"ל ג טמג  
לאין קט ועין פ"ב טו"ט  
מ"י טי"ו וכ"ז ספ"ק א:  
קב"ב ד מ"י ט"ט ה"ל ג  
טו"ט ע"ס ספ"ק א:

רבינו הגנאל

והוא שמואל דאמר  
המוצא שטר הקנאה  
בשוק יחזירו לבעליו ולא  
חיישין לפרעון משי"ה  
אמרי תיובתא לשמואל  
בתיבתא אב"ר אלעזר לא  
שמעין ליה דאמר בהדיא  
דבריו הכל לא חיישין  
לפרעון תיובתא עליה  
בחדא. וקול"י כ"ו יוחנן  
דמיא כותיה ונדרו דברי  
שמואל ו"י אלעזר דהא  
איתחבו אבל חידושו דרב  
אשר ודאבי לא נדחו  
דהא דר' יוחנן לא הוי  
לחו תיובתא כדפרשין  
ליעל. אמר שמואל מאי  
טעמיה דרבנן דאמרי  
שטר שאין בו אחריות  
גבי אפי' ממשעבדי קסברי  
אחריות טעות סופר הוא.  
ומי אמר שמואל הכי הוא  
אמר שמואל שטר שכתב  
ושעבדו צריך לאימלוכי  
ביה לאו מכלל שאם לא  
נמלכו ביה איך תחבין ואי  
לא כתב ליה (ל) לא שטר  
ולא שכתב ולא שערב  
דהוא אחריות ואי אפרת  
אחריות טעות סופר הוא  
ואציג דלא כתב כמאן  
דכתב דמי אמאי לית  
ליה שעבדו. ופריק לא  
קשיא הא דאמר אחריות  
טעות סופר בשטר הלואה  
ומהני ומחניא כשטר  
הלואה אבל בשטר מקנה  
לא אמרי טעות סופר  
הוא דעבד מאן דובין  
ארעא לימיה כי הא  
דאיבת בר איהא וכן  
עליהא מאחתיא וכי  
ובהא אמר שמואל צריך  
לאימלוכי ולית הלכתא  
כשמואל אלא בראסקין  
לשפמחא והלכתא אחריות  
טעות סופר הוא בין  
בשטר הלואה בין בשטר  
מקנה ומכר. המוכר שדה  
לחבירו (ז) שלא באחריות

ומשני **הדא הוא דחד טעמא הוא.** טעם אחד הזקיקו לרבי אלעזר לומר את שתיקה דמטוס דקאמר מחלוקת דממתינן בשאין חיוב מודה החוקק לומר שאינו גובה אפילו מצני חורין וסיון דהולרין לקיים אבל כשחייב מודה דברי הכל יחזיר החוקק לומר לא חיישין לקניא: **שטר הקנאה.** ליתא למימר כחך ללות ולא ליה דהא אפילו לא ליה שעבד נפשיה: ולא חיישין לפרעון. אפילו אין חיוב מודה דלס איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה והכל קמני אע"פ ששניהם מודים כו: ו"ט בשאינו מודה. והא לא קשיא לרי' אלעזר דהוא אמר בשאין חיוב מודה לא יחזיר שום שטר הראוי לגבות דהאי דקאמר ר' מאיר יחזיר מטוס דלאו בר גבייה הוא: **מאי טעמיהו דרבנן.** דאמרי כי אין זו אחריות נכסים גובה אף מן המשועבדים: **אחריות טעות סופר הוא.** כשאינו כתוב בשטר סופר הוא שטעה אבל זה לא ליה לו מעותיו בלא אחריות נכסים דלא שדי אינש וזוי נכדי: **שדה שטר ושעבדו צריך לימלך.** הסופר צריך לימלך כמובן שדה לחבירו לישאל הימנו אם יקבל עליו לכחוב בשטר המכירה שהוא שיעבד לו נכסיו למכירה זו שאם יבא בעל חובו ויטרפנה מה הלוקח שיגבה לוקח זה הקרן והשדה ששניהם זה לפני טרפא משפר עדיית שכנסים ואם לא נמלך בו לא יכתוב שיש מוכר שאין מקבל עליו אחריות ואף אם קבל על הקרן לא קבל על השדה ואף אם קבל על שניהם לא קבל להגבותו מן העדיית אלא מן הציונית. אלמא לאו טעות סופר הוא דליכא למימר אמלך ציה ולא קבל עליה: **לימא מאן דאמר הא.** משמיה דשמואל: **לא אמר הא.** כשערי ליהא. טעות סופר הוא קבל דלא חילי פירות ולא מתנה מדי לא שדי וזוי נכדי לחופיה בלא אחריות חזי ימכור נכסיו וכשיבא לגבות לא ימלא כלום: **עבד אינש**

**מאי טעמיהו דרבנן.** תימה אי שמואל ידע צרייתא דקמני אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים אי"כ היה לו לפרש המשנה כוומיה ולא הוה איתמוז ואי לא ידע צרייתא מנליה דלרבנן אין זו אחריות גבי ממשעבדי וי"ל דלא ידע צרייתא ומ"מ אית ליה מסבחה דכפרישית לעיל (דף י"ג: ד"ה דברי) דלי לא גבי ממשעבדי לא גבי נמי מצני חרי כמו לר"מ: **שעבוד צריך לימלך.** בשטרי מקח ואי לא כתבו מצני חרי נמי לא גבי אי בעל חוב טרפה ליה כדאמר בצמון אפי' שלא באחריות דלא ניחא לי דלהו מרעומת דשמעון עלי אלמא לא הדר עליה אבל אי גול טרפה חוזר על הגולן אפילו בלא אחריות ואפילו ממשעבדי כיון דהוי מקח טעות הוי ליה שטר הלואה והשאה אי"ש דלא קאמר הכה פירי דמיירי שבעל חוב טרפה ולית ליה פירי כדאמר לקמן (דף טו.) בעל חוב גובה את השבח שנה אין פירי לא והא ניחא נמי דלקמן (ס"ט) אמר שמואל אמלך וכמוז שופרא ושגחא פירי ולא קאמר שבעל חוב כדאמר משום דלקמן מיירי שגול שטרפה אף בלא כתיבה שעבוד חוזר עליו ואפי' ממשעבדי והיינו טעמא דכפרישית דכיון דיש לו שטר מקח והוי מקח בטל שגולה הימה והוי ליה שטר הלואה דלאמרינן ציה אחריות טעות סופר הוא והא דלמר שמואל שזוקת הדמים (כ"ג דף מג.) המוכר שדה שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו הא לאו הכי מעיד לו עליה אפי' נמצאת שאינה שלו משמע דלא הדר עליה המס מיירי שפירש לו בשטר שלא באחריות אבל סתמא הדר עליה: **מאי נפקא מינה דהא כל** מה שיוכל לטעון לראובן טוען שמעון דעוטינן ללוקח ואין לומר דג"מ א"ס יש לבע"מ עדים שקרובים לראובן ורמוקיס לשמעון דאי טעין נמי שמעון הס פסוליס דכיון דאי מפסיד שמעון הדר על ראובן כדמוכ ספ"ק דמכות (דף ט"ז: ג) גבי אלעזר וטוביה קרובים דערבא הוו וקא מסיק דפסוליס אף ללוה ולמלוה כיון דאי לית ליה ללוה חזר ערבא ומהאי טעמא נמי א"ל דג"מ א"ס יש לשמעון עדים שהם קרובים לו ורמוקיס לראובן דכי נמי טוען לראובן פסוליס שעל פי עדותם ישאר הקרקע ציד שמעון שהוא קרובם וכל שכן נשקנה שלא באחריות שהם פסוליס שאו מרמיסים לו הקרקע לגמרי וי"ל דג"מ א"ס אמר שמעון אין לי עדים ואין לי ראיה ואח"כ מנא עדים או ראיה שהוא אינו יכול להביא דלין הלכה כרשב"ג. צרייה אחרונה (פנהדרין דף ל"א.) וראובן יביאם אי"כ כגון שבעל חוב חייב שצויה דלורייתא לראובן והשאה יבול

על ראובן כדמוכ ספ"ק דמכות (דף ט"ז: ג) גבי אלעזר וטוביה קרובים דערבא הוו וקא מסיק דפסוליס אף ללוה ולמלוה כיון דאי לית ליה ללוה חזר ערבא ומהאי טעמא נמי א"ל דג"מ א"ס יש לשמעון עדים שהם קרובים לו ורמוקיס לראובן דכי נמי טוען לראובן פסוליס שעל פי עדותם ישאר הקרקע ציד שמעון שהוא קרובם וכל שכן נשקנה שלא באחריות שהם פסוליס שאו מרמיסים לו הקרקע לגמרי וי"ל דג"מ א"ס אמר שמעון אין לי עדים ואין לי ראיה ואח"כ מנא עדים או ראיה שהוא אינו יכול להביא דלין הלכה כרשב"ג. צרייה אחרונה (פנהדרין דף ל"א.) וראובן יביאם אי"כ כגון שבעל חוב חייב שצויה דלורייתא לראובן והשאה יבול

יגלגל עליו שצויה שלא פרע אבל לשמעון לא יצבע אלא שצויה דרבנן וצפרק הכותב (כחמות דף פ"ח.) אמר אי פסק הוא מייתי ליה לדי שצויה דלורייתא אלמא יש חומר בשצויה דלורייתא יותר משצויה דרבנן דלוקות ונדרות נפוחות כדמפרש בשבועה הגאונים (ט) ועוד נפקא מינה כגון שראובן פסק ובעל דברים ועוד שאינו מעיז צרלון נגד ראובן לפי שידע שפרעו או אם יכול ראובן ללכת עמו לבי"ד הגדול ושמעון אינו יכול ל"ע ע"פ חמות כ"ג: ד"ה דינא הוא וכו':) ו"צ"א ע"ה עסיקין. פי' עוררין ולא אנסין מדמפליג בין מכר באחריות ללא באחריות וכן מוכח פ' שבעת העדות (שעושות דף לא.) (וס) ואשר לא טוב עשה וגו' זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין ואי אנסין מצא עליו צרכה: **עד שלא החזיק בה כו'.** תימה היכי מיירי אי גס לא נתן מעות שפיטא דיכול לחזור בו דאפילו מי שפרע ליכא ואי נתן המעות אמאי יכול לחזור בו והא קרקע נקנית בכסף אם לא נעמיד באתרא דלא קנו כנספא ועוד משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו אבל באחריות יכול לחזור בו אמאי יכול לחזור בו כיון שנתן מעות והחזיק כמשפט ועוד חוקה דדייש אמררי לא אשכחן בשום מקום ולמה הניח חוקה דתנן במתני' (כ"ג ד' מג.) דנעל גדר ופריך ועוד מאי שנה הכא ששאל מאימתי הוי חוקה יותר מבשום מקום דבכמה מקומות מוכר חוקה ולא צעי מאימתי הוי חוקה ופירש ריב"א דמיירי כגון שקנה צנתינ גמור כגון בחליפין ולא נתן מעות וקאמר עד שלא החזיק בה חוקה דמפרש בתי דייש אמררי שלא ה"ל לזרעה ולכרעה ולא פסקה דעתיה יכול לחזור בו משהחזיק בה שאלך לזרעה ולכרעה אינו יכול לחזור בו אבל באחריות יכול לחזור כיון שלא נתן מעות ואם עוררים הואיל וסופו לשלם מעותיו עמה שהם צדו יעכסם וא"ש דדייש אמררי אינה חוקה גמורה אלא לראותה אם היא מיושבת על לבו וא"ת כשהחזיק בה אמאי אינו יכול לחזור בו כיון שלא נתן מעות לימא ליה שקול ארעא בוחן אפילו אית ליה זוזי לפי המפרשים דאפילו אית ליה זוזי מצי לסלק ליה לבע"מ בשאר דברים וברסקין בהמוכר פירות (כ"ג ד' כ"ג: וסס ד"ה א) אי נתנהו להנהו זוזי כו' וי"ל דהכא מצי א"ל האי ארעא אינה שיה כפי מעותי לפי שיש עליה עוררים אבל שור שנגח כיון דלייקר שיה מעותיו שפיר:

(א) אולי י"ל ואל לא כתב ליה  
לית לא שטר וכו'.  
(ב) נכאש דני"ל שלא באחריות  
ולא עליה עסיקין והחוקק כה  
וכי.

יכול לחזור בו. ובשלא נתן מעות: אינו יכול לחזור בו. ואפילו לא נתן מעות שהקרקע נקנית בחזקה והמעוט על זה מלוה: חייסא. שק מלא קשרים: מבי דיש אמלרי. מתקן גבולי השדה ומגביהים: איכא דאמרי אפי' בחאריסו נמי. אע"ג דקוף סוף עליה הדר אין יכול לחזור בו שהמוכר מעבד עליו ולא מצי אמר הוא הוואל וסופך שלם לי מעותי השתא דכדי אשכנס: דאמר ליה אחוי פרטק ואשלם לך. כשיעמידוך (6) ויזכו גדין ויחזוב לך הדיין שטר טורף עלי שדנין טרפויה ממך כשכילי נא ואשלם לך וכל כמה ללא עומדת גדין איני ירא מהם: שאינה שלו. שלא הימה של מוכר שהיתה גזולה גידו והגזול נא ומזילא מיד הלוקח: יש לו. ללוקח מן המוכר מעות: ויש לו שכן. אם זה השכיר את הקרקע בזול או נגדר קודם שהזיל גזול מידו גובה לוקח מן המוכר שכן. ואם תאמר הגזול יתן השכר שהרי השיבו קרקע משוכנת (7) כגון שגזלה משוכנת והסקיפה ביד הגזול: שכן אין לו. לקמן מפרש טעמא: פירש לו את השכר. כשמכרה לו התנה אם יטרפויה מידך אשלם לך את השכר מהו: כיון דלית ליה קרקע. והואל ואין קרקע זו שלו נמצא שאין כאן שום מכר ומתעט מלוה אללו וכשמלש יתחבט שטל מחזי ככניס: אין ולא. מחילה אמר כי ויחזר ואמר לאו. רפוי היה הדבר בידו שלא היה יודע טעמו של דבר יפה: לאכילת פירות בו. מפרש להו לקמן: למון האשש והכנות. מנאי כמותה שמקבל עליו את התא יתבא צביטי ומיחזק מנכסין וכן תהיה צתן נוקטן דהוה ליכי מנאי איוני יתני יתני צביטי ומיחזק מנכסי עד לתקנתן לגודירין. אין מוציאין לאחד מכל אלו מנכסי משועבדים: מפני סיקון העולם. שאם אחא אומר יטרפו לקוחות על כך אין לך אדם ששוקק שדה מחזירו דא אין לך אדם ששוקק חזב זה מוטל עליו ודבר שאין לו קצבה הוא ואכילת פירות ושכן קרקעות נמי דבר שאינו ידוע הוא ואין הלקוחות יודעין להסר כך: מני לאו כלוקח שדה גזול. והשיבה זכא גזול וטרפה חזרו לוקח וגובה קרן מן המוכר מפני מנכסי משועבדים ששוקק מוכר ודעו של זה קודם שכתב בו אחריות והשכר מנכסי בני חורין ולא ממשועבדים מפני מיקון העולם שהשכר לא היה קלוב צשעת מכירה כשקיצל עליו אחריות אלמא אית ליה ללוקח שכן

ירוש' או שבת. שהגזול לוקח הקרקע עם השכר ואינו משלם ללוקח רק הציאה כדן יורד לתוך שדה חזירו שלא נכרות דאם השכר יתר על הציאה נותן לו את הציאה וזאתו שכן הימר יקח הלוקח מן הגזול ומיירי שגזולה ריקנית: ושמואל אמר מעות יש לו. אפילו קנאה שלא צלחתיות דפרי לעיל וכן משמע דמיירי וימלא להכיר בה שאינה שלו דלקמן דמיירי על כרחך שלא צלחתיות דקדאמר שמואל מעות מתנה דלחי צלחתיות אמאי מעות מתנה:

סיפא נמי בנוז' בו. מרשא עמיה היה יכול להקשות כדמקשה מןהמון אלמא כמה שיכול להקשות משנה גופיה פריך: תריץ נמי בבעל הוב. בפרק מי שמת (ב"ב דף קנ"ג ז' ומ"ד גובה) רנה להזכיר דלקני קנה ומכר משמעוד מהכא דגבי בעל חוב שכן שלא היה צעין צשעת הלואה ודמי ר"מ היא דאמר אדם מקנה דבר שלא נא לעולם וא"כ ויכח משמואל דאמר בעל חוב גובה את השכר ושמאל גופיה הוא דכעי ליה המס ללא מצי למימר דשמאל נמי סבר כ"מ ומצעי ליה אליבא דרבנן דהא בפרק אע"פ (בבב"ב דף ע"ג.) פסק שמואל כ"י יומן הקדנלר דלית ליה אדם מקנה כ"י וי"ל דהא דאמר שמואל בעל חוב גובה את השכר היינו לפי המשקל דהמס דפשיט דלקני קנה ומכר משמעוד אף לרבנן ואם תאמר אדרבה לוכח מהכא דלא משמעוד מלמא דאין לומר דאמר שטרך בע"מ קרקע מן הלוקח קנה המוכר קרקעות ומכרן דא"כ גם השכר יגבה מהגזול משמעוד דגם השכר היה קלוב כיון שכבר טרף הצעל חזב קודם שלקח זה הקרקע וי"ל דמיירי שיה הקרקע עשאו המוכר לצעל חזב אפתיקי שטרך גובה אדמ' ו'אע"פ שיש אף משעבדי אף קשה אמאי דחיק לחזוין בפרק מי שמת (ב"ב דף קנ"ג ז') ו'אם הא מני ר"מ היא יעמיד כשעשאו אפתיקי דלו בעל חוב גובה את השכר הימר על הציאה מסג כדן יורד לתוך שדה חזירו כדמשמע לקמן או יעמיד קטו מידו כדמתוך לקמן צשעתין: צשעת

רבינו הנחאל

והחזיק בה אין יכול לחזור בו בו הלוקח ואפי' באחריות נמי אין יכול לחזור בו ב"מ דכ"מ דלימיר ליה אחוי י"ל יורסא ואשלם לך הא דאמר אביי המוכר שדה לחבירו (6) ויצאו עליה עסקין וכו' וזו השנועה היא ב"מ מי שהיה שווי שהי נשים ובחלחל בבא קמא: איתמר המוכר שדה לחבירו ונכנצת שאינה שלו כלומר גזולה היתה בידו ונתנה דשמעודה שבכה שוכחא ארעא מפילא פלתי' רב ושמואל הבא רב אמר יש לו מעות ויש לו שבת שמואל אמר מיהו יש לו שכן אין לו. ואמר רבא ומה דתנין ב"מ גי' גי' הוזיקין אין מוציאין לאכילת פירות ולשבת קרקעות למדון האשה והנכות מנכסי משועבדים מפני זיקן העולם הא מבי זרי מוציאין מאי לאו כלוקח מגזול. ותיב לא דחמן תריחיהו לאכילת פירות ולשבת קרקעות כבבל חזב בפשוט היה. רבא אמר כן גזול שדה מליאה פירות ואכל זפירות וחפר בשדה דורות שחין ופירותי ובה גזול להוציא מידו כ"י.

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה דליל לחמ' וכו' כשעמידוך בדין ומזכיר וכו' כשכילי אז נא ואשלם: (7) ד"ה וזו לא וכו' קרקע משוכנת יש לומר כגון שגולה:

הגהות הגר"א

(4) ב"מ מלמא פירתי. ב"מ הרמב"ם ל"ב לה (ועמ"ס רבינו צמ"ח סי' ע"ג ס"ק (ב"מ):

מוסף רש"י

יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות (בבב"ב 28) משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. שנקבעה נקבע חזקה ס' אל חזק וקני. ויש שמחזיקין מיד ויתמין מעות לאמר וכן ומשחזיקו בה מתיבד המעות (שם). חייסא דקטרי. שק קטן מלא קשרים (שם) שק קשודה מלא רוח (ב"ב 181). סברת דקבלת דמי מחיטות כפך. כלומר נחלתי אלמד משיוקן מספק (בבב"ב 28). אפילו באחריות נמי. מכרה לו. אילו יכול לחזור בו ממנו עסקין אין ולא אמרין סוף סוף עליה הדר ולאחריתו דמי גמה י' (שם) אפילו קיבל אחריות עליו דמי לומר הוואל וסופו לחזור עליו כעבוי נמי חזרו ויטולה. אפילו הכי אית יכול לחזר בו (ב"ב 181). אחוי טורף. שכתב לך ביד שטר טרפא שדנין עטלו ממך (שם) מכחזך לך שאלה השדה מידך דנין ויטחור על לטרופי. ואשלם לך. וכל זמן שלא תלה מידך לא אשלם. והשכר שחורין שאין וכן דין (בבב"ב 28). אין מוציאין לאכילת פירות. הגזול שדה ומכרה לאחר זמנה וזמנה ושמעה פירות זכא נגזל וגבהה עם פירותיה מן הלוקח וזאתו משלם ללוקח כי אם הציאה. מחזר הלוקח על המוכר וגיבה דמי הקרקע מנכסי משועבדים ששוקק מוכר ודעו של זה קודם שכתב בו אחריות והשכר מנכסי בני חורין ולא ממשועבדים מפני מיקון העולם שהשכר לא היה קלוב צשעת מכירה כשקיצל עליו אחריות אלמא אית ליה ללוקח שכן

וגזול: לא בעצל חזב. שטרפה בעל חוב ממנו צשעיל חזבו ולא גזולה הימה דהציאה ודאי אית ליה שכתא דמכירה מעלייתה היא כל זמן

שלא טרפה ממנו שאם פרע המוכר מעותיו לצע"מ הרי הוא מסולק מן הלקוחות הלכך כי משלם ליה יומר ממה שקיצל השתא הוא דהדר זבין מיניה קרקע המכורה לו ולא מחזי כשכר מעותיו: לאכילת פירות. ס"ד הא מיירי צשעה שטרפיה מליאה פירות מיד הלוקח ויחזר לוקח לגבות מן המוכר ואי צשטרפה בעל חוב מי אית ליה לצע"מ פירות גמורין המחוברין בצרקע ואינו לריכין לקרקע כלום שיכול לטורף: גובה את השכר. וכל הקרקע טורף מיד הלוקח כמו שהיא משוכנת ע"י הלוקח: בגזול וגזול. וכגון שגולה עם פירותיה ומכרה אי נמי גולה כלל פירות ומכרה לאחר ועשה בה פירות וטוען גזול ארעאי אשכח. ומיניה הציאה שהזיל הלוקח ישלם לו הגזול שהרי מתוך כך שהשכר יותר ואם אין השכר יותר אלל הציאה ימירה נותן לו ידעו צשיער שכן דעיו: הא כדאיסא כו'. רש"י אפי' צבעל חוב ולקמה מוחיב לה מרישא: והא לא תני הכי. צבחיית' עלה דהך מתיחזק דאין מוציאין דתוקמה צבעל חוב: והרי היא יולאה מחסא ידו. שבת דין מוציאין חזמה מידו: כשהוא גובה. לקמה מפרש לה: אימיא מפרש לה: שאלה מכרה גזול ומידו היא יולאה דין: גזול ממאן גבי. ממאן יש לו לגבות וכי מה נתן זה: והשיבחה. והרי היא צדן יולאה מתחת ידו של לוקח אלמא אית ליה שכתא ללוקח מגזול: שגזול שדה מחזירו ומכרה לאחר והשיבחה. ועשו פירות גמורין וגזול לוקח עם פירותיה ואינו נותן אלל הציאה דקאמר ארעאי אשכח ומתני דלוקח חזרו וגובה מגזול מן הממורין: אמר רבא כו'. האי כשהוא גובה לאו כלוקח קאמר דבשאלה מכרה עסקין וגובה את הקרן דקאמר צנגול. וא"ת קרן אמאי גובה מנכסי משועבדים הרי קרקע לפניו כגון שחפר זה צורות לאשפתיה משוייה: שנטולה

יולאה מחסא ידו של לוקח, שהגזול מוציא דין (לקמן ע"ב). כשהוא גובה. כשלקוח גובה מעות מן הגזול (שם). מנכסי משועבדים. טורף לקוחות שלקחו אחריו, מפני שהאחריות כתבת בשטר מכירתו קודם לקחתו (שם). רשבה גובה מנכסי בני חורין. ולא ממשועבדים, מפני מקון העולם. דאין הלקוחות יזכרין להסיר מקון לגבות מהו ואף לא נזכרו אפסדו אפשיהו (שם).

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

(א) על ד: וי"ט: (ב) לקמן  
גמ. דל: ז"ב: ג.ג.  
(ג) קבלה: הש"ל ועין  
רש"א: (ד) וי"ט: היטב חס'  
גישתו: (ה) ד"ה: לשי' אפי' וכו'  
וקל"ט.

הגהות הב"ח

(א) חוב' ד"ה: מעד וכו'  
ללא כתיב זה הכי הכי  
נמי: (ב) בא"ד: וא"ת: ומאי  
ראיה היא דלמא היא  
מירי:

גליון הש"ס

גמ' י"ה: וי"ה: עין כ"ט  
דף כ"ג: ע"ה: חס' ד"ה:  
אמ: שם: והוא: חב"ן:  
קדושין מו: ע"ה:

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את  
השבח. בעל חוב שהיה  
לחבירו מעות ומכר לוה  
הנכסים והשכירם לקומם,  
טורף בעל חוב הנוף והשכר  
(בכורות ג:.) וכל הקרקע  
טורף הלוואה כמו שהיה  
משנתה על ידי הלוואה  
(וע"ה ד"ה: וי"ט: ממזל  
ללוואה כלום ב"ק פ"ה:).

רבינו חננאל

רבה בר בר הונא אמר  
כגון שגול שדה ונטילה  
מסיקין מתחתו כבא גגול  
לגבות דמי השדה גובה  
אפי' משעבדו בה לגבות  
דמי פירות אינו גובה  
אלא מבני חרי. ומקשי:  
בין לרבא דאמר דמי  
החיק הפירות ברות שיחין  
ומעות ובין לרבה בר בר  
הונא דאמר דמי השדה  
שנטולה מסיקין אמאי  
טורף המשעבד מלוה על  
פה היא ומלוה על פה אינו  
גובה (אלא) המשעבד.  
ופרק'י: הכא במאי עסקתן  
כגון שהבע הגגול לגולן  
כב"ד וחיבובו בין לשי"ס  
ואחר שנחייבו הלך ומכר  
נכסיו בזה הדין לטורף  
הגגול כל הנכסין שמכר  
הגולן מאחר שנחייבו  
בב"ד (א) מיהא שמעין  
חובי כ"ד לאדם לשי"ס  
כמלוה בשטר דמי גבוי  
אפי' משעבדו. הא דאמר  
שמאלך במקנה ויאמר לו  
כתוב שהללו מעין תרפי'  
השטר [הן] חושבין ולא  
מטופסא דשטרא שאין  
בהן פמש. ומקשי: ואי  
בבעל חוב שמאל מי  
אמר דאית ליה פירי והא  
אינו דאמר בעל חוב  
גובה את השבח שבה  
אין פירי לא. ופריך רב  
יוסף בבייש ללוה קרקע.  
איכא דאמרי בשקנו מידו.  
ומקשי: עלה אביי וכו'  
מתר ללוה סאה בסאה  
למי שיש לו קרקע או

שנטולה מסיקין. אנסיס עכו"ס נטולה מן הגולן ומחמתו ותנן  
בבבא קמא (דף קטו:.) הגולן שדה מחבירו ונטולה מסיקין אס'  
מחמת הגולן חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יוצאה מתחת  
ידו דקתני בנטילת מסיקין הוא: **כדינא משמע.** הלכך בהולאת  
גבול קאמר וגובה את הקרן דקאמר  
שחפר צו צורות: **בטיא משמע.**  
כמו שהיה ולא שחפר זה צורות:  
**ומכר אס השדה.** והרי היא יוצאה  
מתחת ידו של לוקח כדינא ובעינא:  
**בין לרבה בין לרבא.** דמוקמי גביית  
קרן מן הגולן כנגול הא מלוה על  
פה הוא ולא טרפא משמעבדי:  
**כשעמד דבין.** קודם שחבר נכסיו  
וכיון דחייבוהו ב"ד אית ליה קלא  
והוא ליה כמלוה בשטר: **מאי פסקא.**  
בתימיה. פסקא תנא למלמיה דהעומד  
דבין אינו עומד על הפירות: **רב**  
**חיננא כר שילס.** סופר הייה: **אמליך.**  
כשאתה כותב שטר המוכר  
אס יקבל עליו להצבות ללוואה משפר  
נכסיו קרנא ושחא ופרי אס יטרפיה  
ממנו: **כגון שיש לו קרקע.** לגולן  
זה שנטולה ללוואה קרקע ולא מעות  
דשחא לא מחוי כרביית: אסור  
ללוה סאה כשאה שחא ופרי טעין:  
כהלוואה שייך רביית טעין ממכר:  
**שקנו מידו.** על השבח דהוא ליה  
מחויב משעת המכר קודם שיש שטר  
המתנת מעות: **הדע.** דגובה ולא  
מני לוקח למירא אלא שחמתי: **שכך**  
**כותב לו מוכר ללוואה.** בחלחיות  
שטר המכר: **ואשפי.** קשיט. ודומה  
לו על הר נשפה דמתרגס על גורא  
שליא (ישעיה יג:) **ואדכי.** אטור  
מכל ערעור: **אינון ועמליהון**  
**ושכחיהון.** וכיון דעל מוכר הדר גבי  
שחא בעל חוב מלוואה ומחרי הלוואה  
על המוכר: **מתנה דלא כתיב** ניה  
**לו על הר נשפה** דמתרגס עליו לחרות  
ניה שהו נותן: **ה"ל.** דלך נותן  
נכסיו במתנה לא גבי בעל חוב שחא  
הואיל ולא הדר על הנותן: **וכי יפה**  
**כה מתנה כו.** בתימיה: **יפה ויפה.**  
בלב דכיון דלא הדר גבי ליה  
לבעל חוב דשחא גופה של קרקע  
א"ל אמאי וצנתייה מאין אגבה חובי  
אכל שחא א"ל מאי אפסדתין:  
**מסייע ליה למר שמואל.** דבעל חוב  
גובה את השבח: **כשהוא גובה.**  
שלוואה חוזר. וגובה מן המוכר:  
**ממילי אחריני.** בדבר אחר: **בלוקח**  
**מגולן.** דנגול ודאי טורף שחא דלמר  
ליה ארעאי אשחא אכל בעל חוב  
כל כמה דלא טרפה לה לאו ידידיה  
הוא וברשותא לוקח אשחא: **על**  
**היציאה.** שהוציא הלוואה בשחבה:  
**נוטל.** הלוואה: **אס השבח מבעל**  
**הקרקע.** מה שעודף על היציאה  
דלמר ליה פרעתי את חובך: **אין**  
**לו.** ללוואה אלא מן היציאה שהוציא  
זה פורע לו שיעור שחא והשאר  
מפסיד: **אי בלוקח מגולן.** האי צע"ח  
היינו גולן: **קשיא רישא.** דקתני  
נוטל את השבח מבעל הקרקע:  
**קשיא רישא ופסיא.** דקתני צע"ח  
נותן את היציאה ושמואל בעל חוב  
גובה השבח ואינו נותן כלום:

(א) ע"י גירף לקמן דף ח' גבי  
מתנת דרבי חלפתו לו כ"ד  
א"ת: מן לו כ"י: ע"ה: היטיב.  
ג' אלו: ע"ה: ע"ה: מנוי: כה: זה  
גלל.

בשעמד בדין על הקרן ולא על הפירות. תימיה אס כן מאי  
מפני תיקון העולם הלא בדיון לא גבי דמלוה על  
פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דאי לא מפני תיקון העולם  
היה אמנא הואיל ועמד בדיון על הקרן יש קול גם לפירות:  
שנטולה מסיקין **בא נגול** לגבות קרן גובה  
מנכסים משועבדים **בא נגול** לגבות פירות  
גובה מנכסים בני חורין **רבא לא אמר** כרבה  
בר רב הונא הרי היא יוצאה מתחת ידו כדינא  
משמע ורבה בר רב הונא לא אמר כרבה הרי  
היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רבא אשי  
אמר לצדדיו קתני כגון שגול שדה מחבירו  
מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את  
השדה בא לוקח לגבות קרן גובה מנכסים  
משועבדים **בא נגול** לגבות פירות גובה  
מנכסים בני חורין **בין לרבא בין לרבה** בר רב  
הונא מלוה על פה הוא יוצאה על פה אינו  
גובה מנכסים משועבדים **הכא במאי עסקינן**  
**כשעמד בדיון** והדר זבין אי הכי פירות נמי  
כשעמד בדיון על הקרן ולא עמד בדיון על  
הפירות ומאי פסקא סתמא דמילתא כי תבע  
איניש קרנא תבע ברישא וסבר שמואל לוקח  
מגולן לית ליה שבחא והא א"ל שמואל לרב  
חיננא בר שילת אמליך וכתוב שופרא  
שבחא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה  
פירי (א) והאמר שמואל בעל חוב גובה את  
השבח שבה אין אבל פירות לא אלא לאו  
בלוקח מגולן אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן  
כגון שיש לו קרקע א"ל אביי וכי מותר ללוה  
סאה בסאה במקום שיש לו קרקע א"ל התם  
הלוואה הכא זבין איכא דאמרי אמר רב יוסף  
הכא במאי עסקינן כגון שקנו מידו א"ל אביי  
וכי מותר ללוה סאה בסאה במקום שקנו  
מידו א"ל התם הלוואה והכא זבין: **גופא**  
אמר שמואל בעל חוב גובה את השבח אמר  
רבא תדע שכך כותב לו מוכר ללוואה **אנא**  
**איקום ואשפי ואדכי ואמריק** זבין אילין אינון  
ועמליהון ושכחיהון ואיקום קדמך זבין זבין  
דנן וקבילי עלוהי: **א"ל** רב חייה בר אבין לרבא  
אלא מעתה מתנה דלא כתיב ליה הכי  
ה"נ דלא טרפי שבחא א"ל אין וכי יפה כה  
מתנה ממכר א"ל אין יפה ויפה אמר רב נחמן  
הא מתניתא כמסייע ליה למר שמואל (א) והוא  
חברין מוקים לה במילי אחריני דתניא המוכר  
שדה לחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו  
יכשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים  
משועבדים ושבה גובה מנכסים בני חורין  
והוא חברין מוקים לה במילי אחריני בלוקח  
מגולן תניא איך המוכר שדה לחבירו  
והשביחה ובא בעל חוב ומרפה וכשהוא  
גובה אם השבח יותר על היציאה נוטל את  
השבח מבעל הקרקע והיציאה מבעל חוב  
ואם היציאה יתירה על השבח אין לו אלא  
הוצאה שיעור שבה מבעל חוב והא שמואל  
במאי מוקים לה אי בלוקח מגולן קשיא  
רישא דאמר שמואל לוקח מגולן לית ליה  
שבחא אי בבעל חוב קשיא רישא וסיפא  
דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח  
איבעית אימא בלוקח מגולן כגון שיש לו  
קרקע אי נמי בשקנו מידו איבעית אימא בעל חוב ולא קשיא כאן בשבח  
המוגיע

קבא א מ"י פ"ט מה'ל  
גולה ואכרה ה'ל  
ג ג סמנ עשין עג טו"ש"ע  
ח"מ ס"י שעג סעף א:  
קבא ב מ"י פ"ט מה'ל  
מלוה ולוה ה'ל ד  
סמנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ  
ס"י לע טעף א ופי' קיא  
סעף א:  
קבא ג מ"י פ"ט מה'ל  
גולה ואכרה ה'ל ד  
סמנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ  
ס"י שעג סעף א וסעף ב:  
קבא ד מ"י פ"ט מה'ל  
מלוה ולוה ה'ל ג  
סמנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ  
ס"י קט טעף ג:  
קבא ה מ"י פ"ט מה'ל  
טו"ש"ע שס סעף א:  
קבא ו מ"י פ"ט מה'ל  
גולה ה'ל ו סמנ  
עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס"י  
שעג סעף א ופי"ט  
וצר"ף:

רבינו חננאל (המשך)  
למי שקנו מידו. ופריך רב  
יוסף האי בהלואה אסור  
אבל כוביני שרי. ואע"ג  
דאמר רב נחמן קרקע אין  
לו כלומר כיון שטרפה  
שדה זו מידו נמצא כאילו  
לא היה מכירו מכירה  
וכי זה השבח או הפירות  
שכר מעותיו הוא ונטלה  
הא אמר רב יוסף כי  
האי גזרנא כוביני שרי.  
ומסקנא דשמעתא הנותן  
שדהו מתנה ובא בעל  
חוב לטרופה אינו גובה  
השבח דלא גבי בעל חוב  
השבח אלא מן הקונה  
שדהו ומעמיהון ושכחיהון  
חוב ורייק רבא מרפיש  
בשטר זבין אנא אשפי  
ואסרפך ואדכי זבין אילין  
אינון ועמליהון ושכחיהון  
ואיקום קדמך זבין זבין  
דנן וקבילי עלוהי משום  
הכי גבי בעל חוב שחא  
הא קביל עליה המוכר  
והתנה הקונה בזה הא  
המתנה שאין חובו בה זה  
(א) כולה לא גבי הבעל חוב  
מן המקבל מתנה שחא  
וכוה אמר יפה כה מתנה  
מכח המוכר. תניא המוכר  
שדהו לחבירו ובא בעל  
חוב וטרפה אם השבח  
יותר על ההוצאה כר פי'  
כגון שקנאה בקי והוציא  
י" כספים ורשה עתה  
שהוציא על השדה והחזר  
הקונה ונטל מן המוכר  
ק"י כספים ואם ההוצאה  
יתירה על השבח כגון  
שהוציא עליו כ' ורשה  
עכשיו ק"י אין לו  
מכע"ח אלא י" כספים מן  
ההוצאה כשיעור השבח  
שהשביח בקרקע ונטל  
ק' מן המוכר ומפסיד י'  
הלוואה. וזו שנטל הקונה  
חלק בקרקע הוא נוטל.

עין משפט  
גר מצוה

עין משפט  
גר מצוה